

Inleiding

De Stelling van Amsterdam is een militair-landschappelijk monument, gebouwd tussen 1874 en 1914 en staat op de Werelderfgoedlijst (UNESCO). De 135 kilometer lange waterlinie rondom de hoofdstad is rustig en groen. Fort bij Krommeniedijk is één van de 46 forten en batterijen van de Stelling. Het gebied rondom de verdedigingslinie de Stelling van Amsterdam is een goed voorbeeld van een op grote schaal en op specifiek landschapskundige en militaire vormprincipes gebaseerde inrichting, waardoor een sterk samenhangend landschap (inclusief natuur, infrastructuur en bouw-werken) is ontstaan. Landschap Noord Holland heeft in 2017 het bezoekerscentrum K’ijkfort in het fort gerealiseerd en wilde graag een nieuw vogeluitkijkpunt bouwen op de plek van één van de oude hefkoepels.

Vogeluitkijkpunt

Ten noordwesten van het fortgebouw zijn van oudsher twee hefkoepels in het landschap aanwezig. Deze betonnen cilinders hebben aan weerszijde trappen, met verschillende aantredes, die omhoog gaan. Halverwege één van de trappen is het banket, vanwaar achter door een soldaat geschoten kon worden. In het midden van de trommel zit een rond gat, waaruit een wapen omhoog getakeld kon worden.

In de tweede wereld oorlog hebben de Duitsers geprobeerd om de hefkoepels te vernietigen. Dit is maar deels gelukt. Beide bouwwerken zijn daarna overwoekerd door het landschap. De noordelijke hefkoepel is door de vrijwilligers uitgegraven. Zij hebben bovendien een plateau gemaakt waardoor men hier van het uitzicht kan genieten.

Landschap Noord Holland wilde deze rechter hefkoepel graag weer aandacht geven, door een nieuw uitkijkpunt te realiseren.

Kijkkoepel

Van de resten die er nog over zijn van de hefkoepel, zijn de betonnen trappen aan weerszijden van de trommel nog goed in tact. Het zijn mooie vormen, die het achterliggende landschap sierlijk onthullen terwijl je omhoog loopt. Dit punt is prachtig om uit te kijken.

We hebben deze ervaring, het landschap dat zich langzaam aan de bezoeker openbaart terwijl deze omhoog loopt, in tact gehouden. Het nieuwe uitkijkpunt staat midden op de betonnen fundamenten. Het is een stalen koepel met gaten. Deze koepel wordt geplaatst op stalen consoles die bevestigd worden aan de resten van het

bestaande fundament. De vloer bestaat uit stalen roosters. Via de roosters zijn de resten te zien van de kelder waar vroeger het wapen zat. Via de rechtertrap komt de bezoeker achter het banket, waar deze onzichtbaar is voor het vogelweidegebied. Vanaf hier stapt hij op het bestaande plateau en betreedt het koepeltje.

Het ontwerp is opnieuw een koepel die uit het gat oprijst. Waar vroeger een wapen door de gaten naar buiten kwam om de vijand onder schot te nemen, is dat nu een verrekijker om de vogels te bekijken. Het is een kijkkoepel geworden met kijkgaten in de vorm van een vogel. De vorm van de kijkkoepel is afgeleid van oude bunkers, die monolitisch en gesloten zijn van karakter. Het is een intrigerende vorm die goed past bij het fort en het landschap.

Het nieuwe uitkijkpunt is centraal op de bestaande betonnen ring gezet. Daarbij bouwen we verder op de concentrische opzet van de fundamenteen. De kijkkoepel is van cortenstaal, daarmee onderscheidt het zich op een subtiële wijze in het landschap, het gras past er mooi bij. In de loop van de tijd wordt de kleur steeds bruiner. Binnen is er plek voor maximaal 10 personen.

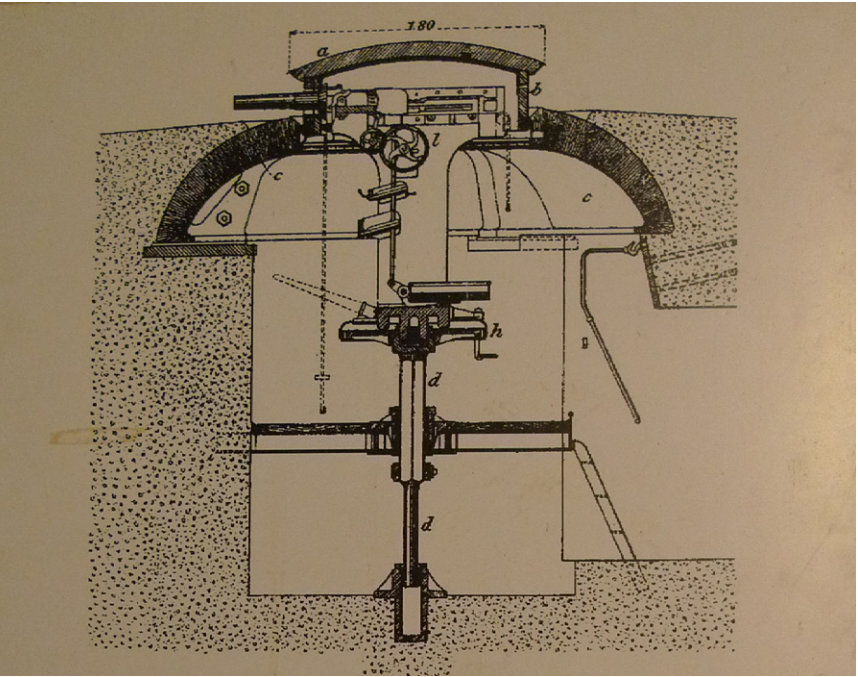
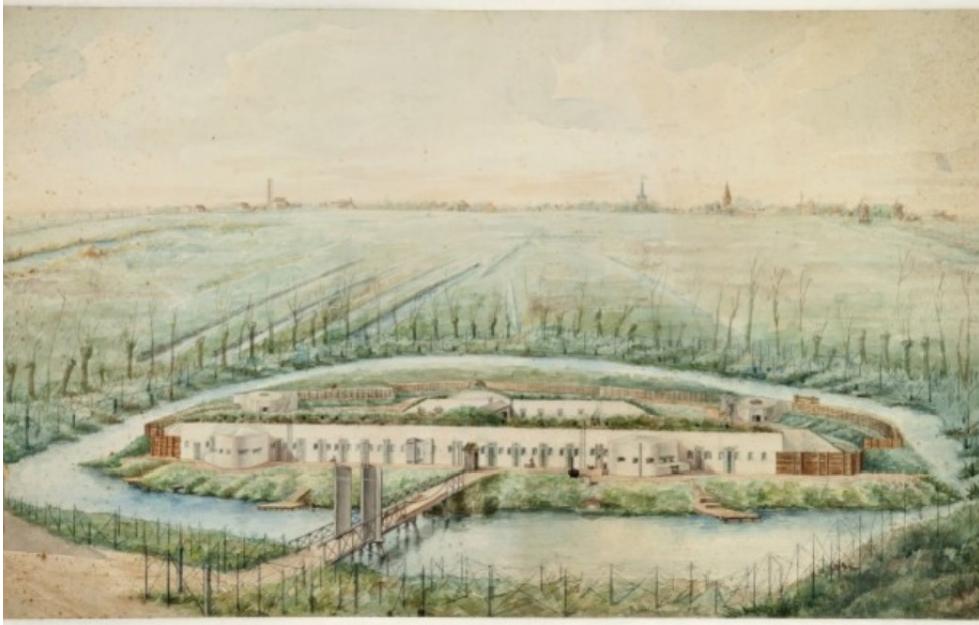

foto: Marjolein van Eig

foto: Allard van der Hoek

foto: Allard van der Hoek

foto: Allard van der Hoek

foto: Allard van der Hoek

foto: Marjolein van Eig

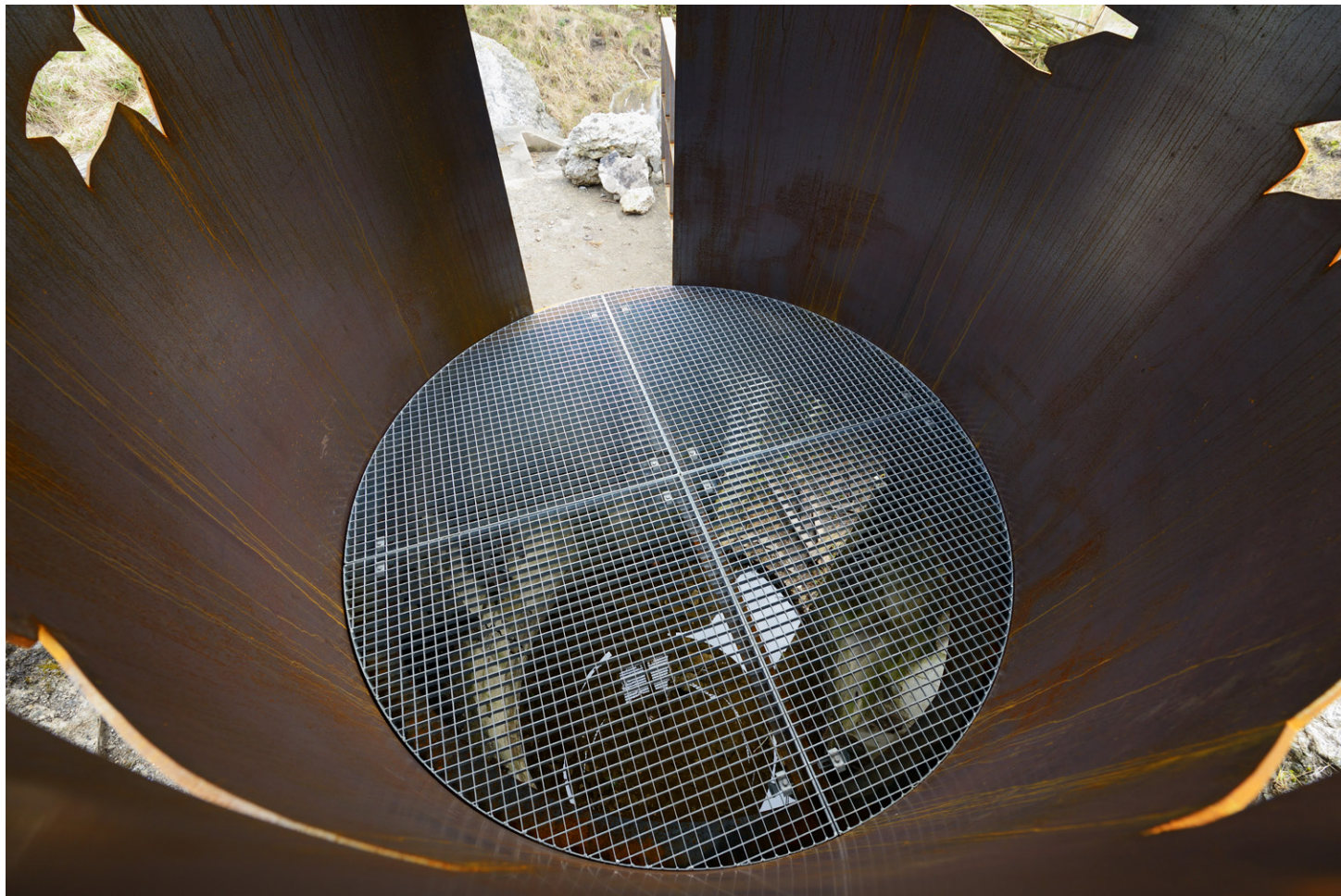

foto: Allard van der Hoek

foto: Allard van der Hoek

